מאוצרות

לקוטי שיחות

PARSHAS VAYIKRA ויקרא

SELECTIONS FROM

LIKKUTEI SICHOS

INSIGHTS INTO THE WEEKLY PARSHA

BY THE LUBAVITCHER REBBE

VAYIKRA I | ויקרא א

LIKKUTEI SICHOS, VOLUME 17, P. 1FF.

Adapted from a *sichah* delivered on Nissan 13, 5726 [1966]

Introduction

When trying to develop a child's awareness of self, parents and educators face a dilemma. Obviously, they do not want children to grow up self-centered, with inflated egos, thinking the world revolves around them. However, they also do not want them to grow up timid, overwhelmed by the people and situations around them. They try to cultivate a healthy self-esteem that gives children the inner strength to act creatively and spontaneously, while continually being guided by a moral compass that trains them to be sensitive to the feelings and needs of other people.

But setting such goals and achieving them are often two different things. One of the ways the Torah has taught us to take the theoretical principles mentioned above and make them real values in our children's education is to look at exemplars from our Jewish heritage and model our conduct according to theirs.

In the *sichah* that follows, the Rebbe focuses on an incident in which the Alter Rebbe guided the education of his grandson, the *Tzemach Tzedek*. Recalling the conduct of Moshe our teacher and Adam first man, the Alter Rebbe taught his grandson a critical lesson, one that endowed him with a genuine awareness of his inner potential, while teaching him to temper his self-esteem with modesty.

This story and its message speak to each one of us, enabling us to appreciate the unique gifts that G-d has granted each of us and, simultaneously, the responsibility to be vigilant lest we become carried away with pride in our abilities. Recognizing our potentials and humbly appreciating that they been granted by G-d empower us to take advantage of all the possibilities for growth that we are granted.

Discovering Who We Really Are

A Lesson the Alter Rebbe Taught the *Tzemach Tzedek*

1. (At a Pesach *farbrengen,*[1]) **the Rebbe** Rayatz **related the manner in which the Alter Rebbe brought his grandson, the *Tzemach Tzedek*, to *cheder* for the first time. Among the points the Rebbe** Rayatz **mentioned is that the Alter Rebbe instructed the teacher to study the first passage of *Parshas Vayikra* with the child.**[2] **After the teacher had studied the passage with the child, the child asked the Alter Rebbe, "Why is the *alef* in the word *vayikra* small?"**[3]

The Alter Rebbe entered a state of *dveikus* for quite some time. Afterwards, he replied:

> **Adam, the first man, was G–d's handiwork**[4] **and G–d testified that his wisdom surpassed that of the ministering angels.**[5] However, **Adam knew his own greatness and consequently became over-impressed** as a result of this awareness Therefore, **he lapsed** and committed **the Sin of the Tree of Knowledge.**[6]

א. דער רֶבִּי הָאט אַמָאל דֶערְצֵיילְט (אִין אַ פֶּסַח'דִיקְן פַארְבְּרֶענְגֶען[א]) דֶעם סֵדֶר ווִי דֶער אַלְטֶער רֶבִּי הָאט אַרַיינְגֶעפִּירְט זַיין אֵיינִיקְל, כְּבוֹד קְדֻשַּׁת אַדְמוּ"ר הַצֶּמַח־צֶדֶק, אִין חֵדֶר. צְווִישְׁן דִי זַאכְן ווָאס דֶער רֶבִּי הָאט דָאן דֶערְצֵיילְט אִיז, אַז דֶער אַלְטֶער רֶבִּי הָאט גֶעהֵייסְן דֶעם מְלַמֵּד עֶר זָאל לֶערְנֶען מִיטְן קִינְד דִי עֶרְשְׁטֶע פַּרְשָׁה פוּן וַיִּקְרָא[ב]. נָאךְ דֶעם ווִי דֶער מְלַמֵּד הָאט אָפְּגֶעלֶערְנְט דִי פַּרְשָׁה מִיטְן קִינְד, הָאט דָאס קִינְד גֶעפְרֶעגְט בַּא דֶעם אַלְטְן רֶבִּי'ן: פַארְווָאס אִיז דֶער ווָארְט וַיִּקְרָא מִיט אַן אַלֶף זְעִירָא?[ג]

דער רֶבִּי הָאט זִיךְ פַארְ'דְבֵקְ'ט אַ הִיפְּשֶׁע צַיְיט, אוּן נָאכְדֶעם הָאט עֶר גֶעזָאגְט:

אָדָם הָרִאשׁוֹן אִיז גֶעווֶען יְצִיר כַּפָּיו שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא[ד], אוּן הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא אִיז מֵעִיד עָלָיו אַז חָכְמָתוֹ מְרֻבָּה מֵחָכְמַת מַלְאֲכֵי הַשָּׁרֵת[ה]. עֶר - אָדָם הָרִאשׁוֹן - הָאט גֶעווּאוּסְט מַעֲלַת עַצְמוֹ אוּן הָאט זִיךְ מִיט דֶעם בַּא זִיךְ אַלֵיין אִיבֶּערְגֶענוּמֶען, אִיז עֶר דוּרְכְגֶעפַאלְן אִין חֵטְא עֵץ הַדַּעַת[ו].

---

1. ***Sichos Yom Shivi'i Shel Pesach,* 5700** (***Sefer HaSichos 5700,* p. 68**; p. 123 in English).

2. The source for this custom is found **in *Midrash Tanchuma, Parshas Tzav,* sec. 14; *Vayikra Rabbah* 7:3. See also the commentary of *Kli Yakar* at the beginning of this Torah reading; *Sefer Chassidim,* sec. 1140; *Kolbo,* sec. 74, quoted by *Sifsei Kohen* in his gloss to *Yoreh Deah* 245:8.**

3. Throughout the *Tanach,* each of the letters of the alphabet appears at least once in an oversized form and at least once in miniature. In the word *vayikra* at the beginning of this Torah reading, the *alef* appears in miniature and in the name *Adam* at the beginning of *Divrei HaYomim,* it appears oversized.

4. **See *Bereishis Rabbah* 24:5; *Koheles Rabbah* 3:11** (2) which refer to Adam as G-d's **handiwork; *Avos D'Rabbi Nasson,* the conclusion of ch. 1** (citing *Tehillim* 139:5).

5. ***Bereishis Rabbah* 17:4, and the sources cited there.**

6. **See *Torah Or,* the conclusion of *Parshas Mishpatim:* "The fundamental point of the *kelipah* of haughtiness became** integrated within **the nature of man through the Sin of the Tree of Knowledge....** causing one **not to see himself** as he is and feel self-concern, **realizing his own lacks and appreciating what is to his own benefit."** As is well known (see **the** *maamer* entitled *Lehavin Inyan Cheit Adam HaRishon* in *Sefer HaMaamarim V'Eshaleich, Liozna;* **the** *maamer* **entitled** *Padeh BiSholom,* 5677, *et al*), **the Sin of the Tree of Knowledge** resulted from **Adam's desire for sensitivity to feelings of satisfaction.**

Moshe our teacher... also knew his own greatness. However, **not only did Moshe not become over-impressed as a result of this** awareness, **it caused him to have a broken and contrite heart,** making him appear **very lowly in his own eyes.**[7] **He thought: Were another person, who was not Amram's son, nor the seventh generation in descent from Avraham, and who had not been granted such a great, lofty soul and such ancestral merit, that person would have certainly been better than he.**[8]

The Holy One, blessed be He, states in the Torah,[9] **"The man, Moshe, was exceedingly humble, more than any person on the face of the earth." No matter how low** a person's stature **and how simple he was, Moshe would measure himself against him,** thinking **that if that person had possessed the positive** spiritual **qualities with which he, Moshe, had been endowed** – i.e., qualities that he **had not earned through his own work – as well as** his **ancestral merit, that person would certainly have been better than he.**[10]

There are three types of forms for the letters which the Holy One, blessed be He, gave at Mount Sinai: oversized letters, average–sized letters, and miniature letters. Generally, **the Torah is written in average–sized (*beinonim*) letters, for the intent is that a person should be a *beinoni* (an intermediate).**[11] **Through the Torah, one reaches the level of a *beinoni*.** With regard to **Adam, the first man, whose recognition of his own greatness caused him**

מֹשֶׁה רַבֵּינוּ . . הָאט אוֹיךְ גֶעוואוּסְט מַעֲלַת עַצְמוֹ, אִיז נִיט נָאר וָואס מֹשֶׁה רַבֵּינוּ הָאט זִיךְ נִיט אִיבֶּערְגֶענוּמֶען בַּא זִיךְ אַלֵיין מִיט דֶעם, אַדְּרַבָּה, דָאס הָאט אִים גֶעמַאכְט אַ לֵב נִשְׁבָּר וְנִדְכֶּה וָואס עֶר אִיז גֶעוועֶן שָׁפָל[ה]* בְּעֵינֵי עַצְמוֹ, טְרַאכְטְנְדִיק, אַז אַן אַנְדֶער אִיד, נִיט עַמְרָם'ס אַ זוּן אוּן נִיט אַבְרָהָם אָבִינוּ'ס אַ דוֹר שְׁבִיעִי, וָואלְט גֶעהַאט אַזַא הוֹיךְ גְרוֹיסֶע נְשָׁמָה אוּן אַזֶעלְכֶע זְכוּת אָבוֹת ווִי עֶר הָאט, וָואלְט יֶענֶער זִיכֶער גֶעוועֶן בֶּעסֶער ווִי עֶר אִיז[ו].

אוּן דָאס אִיז וָואס הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא זָאגְט אִין תּוֹרָה[ז] וְהָאִישׁ מֹשֶׁה עָנָו מְאֹד מִכֹּל הָאָדָם אֲשֶׁר עַל פְּנֵי הָאֲדָמָה. פוּן יֶעדְן אָדָם וָואס אִיז גֶעוועֶן, ווִי קְלֵיין אוּן פָּשׁוּט אִין דַעַת עֶר אִיז נִיט גֶעוועֶן, הָאט זִיךְ מֹשֶׁה רַבֵּינוּ מִיט אִים פַארְמָאסְטְן, אַז יֶענֶער וָואלְט גֶעהַאט זַיְינֶע גֶעשֶׁענְקְטֶע - נִיט פַארְדִינְטֶע בִּיגִיעַת עַצְמוֹ - מַעֲלוֹת הַנְּשָׁמָה וּזְכוּת אָבוֹת, וָואלְט יֶענֶער זִיכֶער זַיְין בֶּעסֶער פַאר אִים[ח].

אִין דִי תְּמוּנוֹת הָאוֹתִיּוֹת וָואס הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא הָאט גֶעגֶעבְּן בְּסִינַי, אִיז פַאראַן דְרַיְיעֶרְלַיי אוֹתִיּוֹת, אַתְוָן רַבְרְבִין אַתְוָן בֵּינוֹנִין אוּן אַתְוָן זְעִירִין. דִי תּוֹרָה אִיז גֶעשְׁרִיבְּן אִין אַתְוָן בֵּינוֹנִים. דִי כַּוָּנָה אִיז אַז דֶער אָדָם בַּאדַארְף זַיְין אַ בֵּינוֹנִי[ט] אוּן דוּרְךְ תּוֹרָה קוּמְט מֶען צוּ מַדְרֵיגַת בֵּינוֹנִי. אָדָם הָרִאשׁוֹן, וָואס דוּרְךְ הַכָּרַת מַעֲלַת עַצְמוֹ אִיז

---

7. **See *Likkutei Sichos,* Vol. 13, p. 33, footnote 28, and the marginal note there. Clarification is still required.**

8. **See the Alter Rebbe's** *maamer* **entitled** *Veyasfu HaAnavim* (*Sefer HaMaamarim 5562,* **p. 51). See also the sources mentioned in note 10.**

9. *Bamidbar* 12:3.

10. **Regarding Moshe's humility, see the extensive explanation in *Likkutei Sichos,* Vol. 13, p. 30ff., p. 37, the footnotes there, and the sources cited.**

11. **See *Rambam, Mishneh Torah, Hilchos Deos* 1:4; *Commentary to the Mishnah,* Introduction to *Avos* (*Shemoneh Perakim,* ch. 4).** In these sources, *Rambam* speaks about the advantage of following the "middle path" and having one's emotional characteristics evenly balanced. **See *Tanya,* ch. 1, 12ff *et al.,* which elaborates on the meaning of the term *beinoni,* "intermediate,"** offering a different interpretation than that of *Rambam.*

to lapse and commit **the Sin of the Tree of Knowledge, an oversized** *alef* **is used.**[12] **With regard to Moshe, our teacher, whose Divine service of recognizing his own humble ness brought him to the highest level of humility,** ***vayikra*** **is written with a miniature** ***alef.***

דוּרכְגֶעפַאלְן בְּחֵטְא עֵץ הַדַּעַת, שְׁטֵייט' אָדָם מִיט אַ אַלֶף רַבְּתִי; מֹשֶׁה רַבֵּינוּ, ווָאס דוּרְךְ דֶער עֲבוֹדָה פוּן הַכָּרַת שִׁפְלוּת עַצְמוֹ אִיז עֶר צוּגֶעקוּמֶען צוּ דֶער הֶעכְסְטֶער דַרְגָא פוּן עֲנָוָה, שְׁטֵייט וַיִּקְרָא מִיט אַן אַלֶף זְעֵירָא.

Why mention Adam?

2. On the surface, there is a point **in this story** which **requires clarification: Why was it necessary for the Alter Rebbe to elaborate regarding** the description of **Adam, the first man, and** the reason **why an oversized** ***alef*** **is used in his name, and furthermore, to mention it** before answering the question regarding Moshe? **The use of an oversized** ***alef*** **with regard to Adam appears irrelevant to clarifying why a miniature** ***alef*** **is used in** the word ***vayikra.*** Seemingly, **it is sufficient** to say **that the miniature** ***alef*** **in** ***vayikra*** **is an allusion to Moshe's great humility.**

ב. אִין דֶעם סִיפּוּר אִיז, לִכְאוֹרָה, צָרִיךְ בִּיאוּר:

פַארְווָאס הָאט דֶער אַלְטֶער רֶבִּי גֶעדַארְפְט זָאגְן (אוּן דֶערְצוּ נָאךְ - מַקְדִּים זַיְין) דִי גַאנְצֶע אֲרִיכוּת ווֶעגְן אָדָם הָרִאשׁוֹן אוּן פַארְווָאס עֶס שְׁטֵייט בַּא אִים אַן אַלֶף רַבְּתִי? צוּ פַארְעֶנְטְפֶערְן פַארְווָאס דֶער אַלֶף פוּן וַיִּקְרָא אִיז אַן אַלֶף זְעֵירָא אִיז לִכְאוֹרָה נִיט נוֹגֵעַ דֶער עִנְיָן פוּן אַלֶף רַבְּתִי פוּן אָדָם הָרִאשׁוֹן; עֶס אִיז גֶענוּג דֶער בִּיאוּר אַז דֶער אַלֶף זְעִירָא פוּן וַיִּקְרָא אִיז אַ רֶמֶז אוֹיף דֶער גְרוֹיסֶער עֲנָוָה פוּן מֹשֶׁה רַבֵּינוּ?

Furthermore, the explanation that the miniature ***alef*** **in** ***vayikra*** **alludes to Moshe's humility is stated in several of the commentaries**[13] **to the Torah,**[14] **which do not mention the oversized** ***alef*** **used with regard to Adam. How much more so** does its mention seem unnecessary in the instance at hand, as **the** ***Tzemach Tzedek*** **had not yet learned about the oversized** ***alef*** **used with regard to Adam. He was just beginning to study** ***Chumash*** (and the oversized *alef* **first appears in** ***Divrei Hayomim*****). Thus, on the surface, it does not seem appropriate to mention — and at such great length — the** concept of the **oversized** ***alef*** **used with regard to Adam, the first man.**

נָאךְ מֶער: בִּיאוּר הַנַּ"ל אִין דֶעם אַלֶף זְעֵירָא פוּן וַיִּקְרָא - אַז דָאס אִיז אַ רֶמֶז אוֹיף דֶער עֲנָוָה פוּן מֹשֶׁה רַבֵּינוּ - שְׁטֵייט אִין כַּמָּה מְפָרְשֵׁי הַתּוֹרָה[יא], אוּן זֵיי[יב] דֶערְמָאנֶען נִיט דֶערְבַּיי ווֶעגְן דֶעם אַלֶף רַבְּתִי פוּן אָדָם הָרִאשׁוֹן; אִיז דָאךְ עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה בְּנִדּוֹן דִידַן - ווֶען דֶער צֶמַח־צֶדֶק הָאט נָאךְ נִיט גֶעלֶערְנְט ווֶעגְן דֶעם אַלֶף רַבְּתִי פוּן אָדָם הָרִאשׁוֹן (ווָאס שְׁטֵייט עֶרְשְׁט אִין דִּבְרֵי הַיָּמִים'), עֶר הָאט עֶרְשְׁט אָנְגֶעהוֹיבְּן לֶערְנֶען חוּמָשׁ - אַז עֶס הָאט לִכְאוֹרָה נִיט קֵיין אָרְט צוּ בְּרֶענְגֶען דֶעם עִנְיָן וּבִפְרַט בַּאֲרִיכוּת ווֶעגְן דֶעם אַלֶף רַבְּתִי פוּן אָדָם הָרִאשׁוֹן.

In particular, this is true because the explanation given by the Alter Rebbe concerning the

[וּבִפְרַט אַז דֶער בִּיאוּר פוּן אַלְטְן רֶבִּי'ן[יג]

12. *I Divrei HaYomim* 1:1.

13. With the exception of *Panei'ach Raza* and *Toldos Yitzchak.* See also the next note.

14. The commentary of Rabbenu Asher to the Torah; *Panei'ach Razah; Moshav Zekenim; Toldos Yitzchak* (by Rav Yitzchak Caro); *Tzror HaMor; Kli Yakar;* the commentary of *Sifsei Kohen* to the Torah.

oversized ***alef*** **speaks unfavorably about Adam**[15] **and the Torah does not speak pejoratively** even **about a non-kosher animal.**[16] **Certainly,** it would not be appropriate to speak **about Adam – G–d's handiwork,** as the Alter Rebbe **describes him – in such a manner (unless there is a necessity to do so).**[17]

וועגן דעם אַלֶף רַבְּתִי דְּאָדָם הָרִאשׁוֹן בְּרֶענְגְט אַרוֹיס - הֵיפֶּךְ שִׁבְחוֹ שֶׁל אָדָם הָרִאשׁוֹן. אִיז מַה־דָאךְ אַז "בִּגְנוּת בְּהֵמָה טְמֵאָה לֹא דִבֶּר הַכָּתוּב"[יד], עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה בַּנּוֹגֵעַ, ווִי עֶר זָאגְט דָא גוּפָא, יְצִיר כַּפָּיו שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, אָדָם הָרִאשׁוֹן (סַיְידְן סְ'אִיז דָא אַ הֶכְרֵחַ אוֹיף דֶעם[טו])].

Moshe's Humility

3. It is also necessary to understand the Alter Rebbe's **lengthy** explanation **regarding the humility of Moshe. Seemingly, it would have been sufficient to state in brief (as do the other commentaries cited) that Moshe was exceedingly humble, as G-d testifies in the Torah.**[9] It is possible to say **that the Alter Rebbe wanted to clarify to the** ***Tzemach Tzedek*** **how Moshe could be "humble in his own eyes" despite his being aware of his own greatness,** (a greatness so extraordinary that **no one can compare himself to Moshe).**[18] **Indeed, Moshe thought that if another person had been granted the same** positive qualities **with which he, Moshe, had been endowed,** i.e., **his lofty soul and ancestral merit** – qualities that he **had not earned through his own efforts – that other person would have certainly been better than he.**

Nevertheless, there are points that **still require clarification:**

a) This concept itself requires explanation: Why is it necessary to emphasize that Moshe also recognized his own greatness (thereby creating a need to explain that this recognition **does not contradict his humility)?**

b) The Alter Rebbe's **explanation of why**

ג. אוֹיךְ דַארְף מֶען פַאַרְשְׁטֵיין דִי אֲרִיכוּת וועגְן דֶער עֲנָוָה פוּן משֶׁה רַבֵּינוּ - דִּלְכְאוֹרָה וואָלְט גֶעווֶען גֶענוּג צוּ זָאגְן בְּקִיצוּר (ווִי דִי מְפָרְשִׁים הַנַּ"ל), אַז משֶׁה רַבֵּינוּ אִיז גֶעווֶען אַ גְרוֹיסֶער עָנָו, אוּן ווִי דֶער אוֹיבֶּערְשְׁטֶער אִיז מֵעִיד אִין תּוֹרָה "וְהָאִישׁ משֶׁה עָנָו מְאֹד גו'".

אֲפִילוּ אוֹיבּ מְ'זָאל זָאגְן, אַז דֶער אַלְטֶער רֶבִּי הָאט גֶעוואָלְט עֶרְקְלֶערְן דֶעם צֶמַח־צֶדֶק ווִי עֶס אִיז מֶעגְלֶעךְ אַז משֶׁה רַבֵּינוּ זָאל זַיְין אַ "שָׁפָל בְּעֵינֵי עַצְמוֹ" בְּשַׁעַת עֶר "הָאט אוֹיךְ גֶעווּאוּסְט מַעֲלַת עַצְמוֹ" (בִּיז אַז קֵיינֶער קֶען זִיךְ נִיט גְלַיְיכְן צוּ משֶׁה'ן[טז]) - ווַיְיל עֶר הָאט גֶעטְרַאכְט אַז אוֹיבּ אַ צְווֵייטֶער "וואָלְט גֶעהַאט זַיְינֶע גֶעשֶׁענְקְטֶע - נִיט פַאַרְדִינְטֶע בִּיגִיעַת עַצְמוֹ - מַעֲלוֹת הַנְשָׁמָה וּזְכוּת אָבוֹת, וואָלְט יֶענֶער זִיכֶער זַיְין בֶּעסֶער פַאר אִים" -

אִיז אָבֶּער נָאךְ אַלְץ נִיט מוּבָן:

(א) הָא גוּפָא טַעְמָא בָּעֵי - לְמַאי נַפְקָא מִינָּהּ דָא צוּ מַדְגִישׁ זַיְין, אַז (אוֹיךְ) משֶׁה הָאט גֶעווּאוּסְט מַעֲלַת עַצְמוֹ (וּבְמֵילָא אִיז מוּכְרָח צוּ מַסְבִּיר זַיְין ווִי דָאס אִיז נִיט קֵיין סְתִירָה צוּ זַיְין עֲנָוָה)?

(ב) אוֹיף צוּ מַסְבִּיר זַיְין פַאַרוואָס משֶׁה

---

15. **In contrast to** the explanations **of the commentaries mentioned in the previous note which interpret the oversized** ***alef*** **as alluding to Adam's positive qualities, as explained in sec. 4.**

16. *Bava Basra* 123a.

17. **See** ***Likkutei Sichos,*** **Vol. 5, p. 281; Vol. 10, p. 26ff.**

18. **See** ***Shulchan Aruch, Yoreh Deah*** **242:36.**

Moshe did not become over-impressed despite his awareness of his own greatness – in contrast to Adam who did – appears superfluous. **It would have been sufficient to say that Moshe's** humility **resulted from him thinking that his greatness was not earned through his own labor, but rather was the result of the positive qualities he was granted from Above and his ancestral merit. Why did the Alter Rebbe also elaborate on Moshe's comparison of himself to every other person** and his supposition that, **if another person had** been endowed with **the qualities he** himself **had been granted, that person would have certainly been better than he?**

רַבֵּינוּ הָאט זִיךְ נִיט אִיבֶּערְגֶענוּמֶען מִיט מַעֲלַת עַצְמוֹ - נִיט ווִי אָדָם הָרִאשׁוֹן ווָאס "הָאט גֶעוואוּסְט מַעֲלַת עַצְמוֹ אוּן הָאט זִיךְ מִיט דֶעם בַּא זִיךְ אַלֵיין אִיבֶּערְגֶענוּמֶען" - ווָאלְט גֶעווֶען גֶענוּג צוּ זָאגְן, אַז דָאס אִיז דֶערְפַאר ווַיְיל מֹשֶׁה הָאט גֶעטְרַאכְט אַז זַיְינֶע מַעֲלוֹת זַיְינֶען נִיט "פַארְדִינְטֶע בִּיגִיעַת עַצְמוֹ", נָאר מִצַד זַיְינֶע גֶעשֶׁענְקְטֶע מַעֲלוֹת הַנְשָׁמָה וּזְכוּת אָבוֹת;

פַארְווָאס אִיז עֶר אוֹיךְ מַאֲרִיךְ ווִי מֹשֶׁה הָאט זִיךְ פַארְמָאסְטְן מִיט יֶעדְן אָדָם, אַז ווֶען יֶענֶער ווָאלְט גֶעהַאט זַיְינֶע גֶעשֶׁענְקְטֶע מַעֲלוֹת וכו׳ ווָאלְט עֶר זִיכֶער גֶעווֶען בֶּעסֶער פַאר אִים?

A Sign of Greatness

4. Initially, when viewing the Alter Rebbe's explanation, it appears that the oversized ***alef*** **used with regard to Adam is an allusion to an undesirable** quality: **the fact that he became over-impressed due to** the awareness of **his greatness (in contrast to the miniature** ***alef*** **in** ***vayikra*** **which alludes to the humility of Moshe).**

ד. לֶערְנֶענְדִיק דֶעם בִּיאוּר פוּן אַלְטְן רֶבִּי'ן בְּהַשְׁקָפָה רִאשׁוֹנָה קוּמְט אוֹיס, אַז דֶער אַלֶף רַבְּתִי פוּן אָדָם הָרִאשׁוֹן אִיז אַ רֶמֶז אוֹיף הֵיפֶךְ הָרָצוּי, אוֹיף זַיְין אִיבֶּערְנֶעמֶען זִיךְ מִיט "מַעֲלַת עַצְמוֹ" (הֵיפֶךְ פוּן דֶעם אַלֶף זְעֵירָא פוּן וַיִקְרָא, ווָאס ווַיְיזְט אוֹיף דֶער עֲנָוָה פוּן מֹשֶׁה רַבֵּינוּ).

In truth, this cannot be said, for there is a clear-cut principle that the oversized letters in the Torah are loftier than the average–sized letters and, certainly, the miniature letters.[19] Even a child can **understand that the Torah uses an oversized letter to indicate** a degree of **greatness and importance** as judged by the scales of **the Torah of truth.**

אָבֶּער אִין אֱמֶת'ן קֶען מֶען אַזוֹי נִיט זָאגְן. ווָארוּם עֶס אִיז אַ כְּלַל פָּשׁוּט, אַז דִי אוֹתִיוֹת רַבְרְבִין ווָאס שְׁטֵייעֶן אִין תּוֹרָה זַיְינֶען הֶעכֶער אֲפִילוּ פוּן אוֹתִיוֹת בֵּינוֹנִין, אוּן מִכָּל־שֶׁכֵּן פוּן אוֹתִיוֹת זְעִירִין[יז]. אוּן דָאס פַארְשְׁטֵייט אֲפִילוּ אַ קִינְד, אַז ווֶען תּוֹרָה נוּצְט אַ גְרֶעסֶערְן אוֹת, אִיז דָאס דֶערְפַאר ווָאס עַל פִּי תּוֹרַת אֱמֶת אִיז אִין דֶעם פַארַאן אַ גְרוֹיסְקַיְיט, אַ חֲשִׁיבוּת.

For this reason, commentaries[20] explain that the oversized ***alef*** **used with regard to Adam**

דֶערְפַאר זָאגְן טַאקֶע מְפָרְשִׁים[יח], אַז דֶער אַלֶף רַבְּתִי פוּן אָדָם הָרִאשׁוֹן אִיז אַ

---

19. This principle is also discussed in **the Kabbalah***;* **see the statements of the** ***Zohar*** **and** ***Ramaz, et al.,*** **at the beginning of this Torah reading.** See also ***Or HaTorah, Vayikra,*** **Vol. 3, p. 724ff.; the** ***maamarim*** **entitled** *Vayikra* in *Sefer HaMaamarim 5678,* **p. 234, and** in *Sefer HaMaamarim 5705* (ch. 3); and the second *maamar* entitled *Vayidaber Elokim,* 5699, *et al.*

20. *Panei'ach Raza.* **See also** *Toldos Yitzchak, loc. cit.;* **see** *Zohar,* **Vol. I, p. 239a; Vol. III, p. 300a.**

alludes to the fact "that there was never a man as great as he… or to the profuse wisdom he possessed, to the extent that he was able to name all the created beings."[21]

Furthermore, in *Likkutei Torah,*[22] the Alter Rebbe himself discusses the difference between the miniature *alef* of *vayikra* and the oversized *alef* of Adam in *Divrei HaYamim* and explains how it indicates that Adam was even greater than Moshe.

In that discourse, the Alter Rebbe explains that **the oversized *alef* refers to Adam as he existed "before the sin, when he was on a very lofty and exalted level."[23] (Accordingly, he was able to receive influence from the oversized *alef,* i.e., "the attribute of *Kesser*, as it is** subsumed in G-d's **very Essence.")[23] With regard to Moshe, by contrast, the Torah states,[24] "And Moshe could not enter** the Tent of the Meeting **because the cloud had rested upon it." The cloud reflects influence from "a very sublime and awesome level,"[25] (*Kesser*),** which Moshe could not access. **For this reason, with regard to Moshe, *vayikra* is written with a miniature *alef,* for calling** (i.e., drawing down **influence) to Moshe (from** the sublime level of **the cloud) was possible only through a *tzimtzum,*** a contraction alluded to by the miniature *alef.*[26]

Thus, the Alter Rebbe's addition – the discussion of the oversized *alef* used with regard to Adam – seemingly defeats his purpose, as it appears to **indicate that Adam was on a** higher level **than Moshe. Moreover, it alludes not to** Adam's **stumbling**

רֶמֶז שֶׁלֹּא הָיָה אָדָם גָּדוֹל כְּמוֹתוֹ . . אוֹ עַל רֹב חָכְמָה שֶׁהָיָה בּוֹ עַד שֶׁקָּרָא שֵׁמוֹת״.

נָאכְמֶער: דֶער אַלְטֶער רֶבִּי אַלֵיין שְׁטֶעלְט זִיךְ אִין לִקּוּטֵי תּוֹרָה[יט] אוֹיף דֶעם חִילּוּק צְווִישְׁן דֶעם ״אַלֶף דְּוַיִּקְרָא זְעֵירָא״ אוּן ״בְּדִבְרֵי הַיָּמִים כְּתִיב אָדָם בְּאַלֶף רַבְּתִי״, אוּן אִיז מְבַאֵר ווִי אָדָם הָרִאשׁוֹן אִיז הֶעכֶער פוּן מֹשֶׁה׳ן:

דֶער אַלֶף רַבְּתִי פוּן אָדָם הָרִאשׁוֹן אִיז ״בְּחִינַת אָדָם הָרִאשׁוֹן כְּמוֹ שֶׁהָיָה לִפְנֵי הַחֵטְא שֶׁהָיָה בְּמַדְרֵגָה גְּבוֹהַ מְאֹד נַעֲלָה״[כ] (אוּן דֶערְפַאר הָאט עֶר גֶעקֶענְט מְקַבֵּל זַיְין פוּן אַלֶף רַבְּתִי, וָואס אִיז ״בְּחִינַת הַכֶּתֶר כְּמוֹ שֶׁהוּא בְּמַהוּתוֹ וְעַצְמוּתוֹ״); מַה שֶּׁאֵין כֵּן אוֹיף מֹשֶׁה׳ן שְׁטֵייט[כא] ״וְלֹא יָכֹל מֹשֶׁה לָבֹא גו׳ כִּי שָׁכַן עָלָיו הֶעָנָן״ - וָואס דֶער עָנָן אִיז אַ הַמְשָׁכָה ״מִמָּקוֹם עֶלְיוֹן וְנוֹרָא מְאֹד״[כב] (כֶּתֶר) - אוּן דֶערְפַאר שְׁטֵייט בַּיי מֹשֶׁה׳ן וַיִּקְרָא מִיט אַן אַלֶף זְעֵירָא, ווַיְיל דִי קְרִיאָה (וְהַמְשָׁכָה) צוּ מֹשֶׁה׳ן (פוּן דֶעם עָנָן) אִיז נָאר ״עַל יְדֵי צִמְצוּם״[כג].

קוּמְט אוֹיס, אַז דִי הוֹסָפָה אִין דֶעם אַלְטְן רֶבִּי׳ס רֵייד אַז בַּיי אָדָם הָרִאשׁוֹן שְׁטֵייט אַן אַלֶף רַבְּתִי, אִיז דָאס גָאר, בְּהַשְׁקָפָה רִאשׁוֹנָה, אַ מַעֲשֶׂה לִסְתּוֹר: פוּן דֶעם אִיז מוּכָח אַז אָדָם הָרִאשׁוֹן שְׁטֵייט הֶעכֶער פוּן מֹשֶׁה רַבֵּינוּ, אוּן נָאכְמֶער - דָאס אִיז אַ רֶמֶז (נִיט אוֹיף אַן עִנְיָן ווִי ״דוּרְכְגֶעפַאלְן (בְּחֵטְא עֵץ

---

21. See *Likkutei Sichos,* Vol. 15, P. 13ff., translated in Vol. 1 of this series, p. 35ff.

22. At the beginning of our Torah reading. See also the *maamarim* entitled *Vayikra* and *Vayidaber* cited **in footnote 19, above.**

23. *Likkutei Torah, Vayikra,* p. 1b. The *maamarim* entitled *Vayikra* and *Vayidaber* cited above explain that the oversized *alef* refers to the consummate perfection man will reach in the era of Redemption (which will surpass the level of Adam before the sin).

24. *Shmos* 40:35.

25. *Likkutei Torah, Vayikra,* p. 1a.

26. See also *Or HaTorah, Parshas Vayikra,* Vol. I, p. 119; ***Zohar, loc. cit.,* quoted and explained in *Or HaTorah, Vayikra,*** Vol. 3, ***loc. cit.* and in the *maamarim* entitled *Vayikra* and *Vayidaber, loc. cit.;* the *Likkutei Torah* of the *Arizal,* the beginning of *Parshas Vayikra* quoted in *Or HaTorah,*** Vol. 3, **p. 726, and the end of the *maamar* entitled *Vayikra*** cit**ed above. Note also *Panei'ach Raza, loc. cit., et al.***

through the Sin of the Tree of Knowledge **but, on the contrary, to his** superior **level prior to the sin.**

הַדַּעַת)", נָאר פַּארְקֶערְט) אוֹיף "בְּחִינַת אָדָם הָרִאשׁוֹן כְּמוֹ שֶׁהָיָה לִפְנֵי הַחֵטְא"?

Living with an Inner Paradox

5. It is possible to offer the following resolution: By presenting this explanation to the *Tzemach Tzedek,* the Alter Rebbe was not merely answering his question concerning the verse. Instead, the Alter Rebbe **was** primarily concerned **with educating the *Tzemach Tzedek* and teaching him the lesson in Divine service that can be derived from the miniature *alef* in *vayikra.*[27]**

[This explains how this story **is connected to statements of the Rebbe** Rayatz **(at an earlier *farbrengen*),[28] that the Alter Rebbe personally devoted himself to the education and the training of the *Tzemach Tzedek.* That was the reason he personally took him to *cheder* for the first time,** as well as undertook other matters related to his education and training.]

In order for the lesson from the miniature *alef* to be complete, it was necessary for the Alter Rebbe **to introduce** his explanation **with** the critique of **Adam's** conduct.

By elaborating on Adam's qualities and the fact that he appreciated his own greatness, the Alter Rebbe's intent was not merely to negate the undesirable aspects of **Adam's conduct. Quite the contrary, every Jew (– due to the spark of Adam he possesses, as will be explained in sec. 7 –) must** emulate the positive self-esteem Adam possessed. **To refer to the well–known adage,[29] "Just** as a person **must recognize** his own **shortcomings, so, too, must he recognize his own positive qualities."**

ה. נְקוּדַּת הַבִּיאוּר אִין דֶעם - יֵשׁ לוֹמַר בְּדֶרֶךְ אֶפְשָׁר:

מִיטְן זָאגְן דֶעם צֶמַח־צֶדֶק דֶעם בִּיאוּר הַנַּ"ל אִיז דֶער אַלְטֶער רֶבִּי גֶעוֶוען אוֹיסְן נִיט (נָאר) צוּ פַארֶענְטְפֶערְן זַיְין שְׁאֵלָה אִין פָּסוּק, נָאר (בְּעִיקָר) - אַ לִימּוּד אוּן חִינּוּךְ פוּן צֶמַח־צֶדֶק, אִים מְבָאֵר זַיְין דִי הוֹרָאָה אִין עֲבוֹדַת ה' וָואס מְ'דַארְף אַרוֹיסְנֶעמֶען פוּן דֶעם אַלֶף זְעִירָא פוּן וַיִּקְרָא[כז],

[אוּן דָאס קוּמְט בְּהֶמְשֵׁךְ צוּ דֶעם וָואס דֶער רֶבִּי הָאט דָאן דֶערְצֵיילְט (אִין אַ פְרִיעֶרְדִיקְן פַארְבְּרֶענְגֶען[כח]), אַז דֶער אַלְטֶער רֶבִּי הָאט זִיךְ אַלֵיין אָפְּגֶעגֶעבְּן מִיט דֶעם חִינּוּךְ וְהַדְרָכָה פוּן צֶמַח־צֶדֶק - דֶערְפַאר הָאט עֶר אִים אַלֵיין אַרַיְינְגֶעפִירְט אִין חֶדֶר וכו'].

אוּן כְּדֵי אַז דִי הוֹרָאָה פוּן דֶעם אַלֶף זְעִירָא זָאל זַיְין בִּשְׁלֵימוּת, מוּז מֶען הָאבְּן דִי גַאנְצֶע הַקְדָּמָה וֶועגְן אָדָם הָרִאשׁוֹן:

מִיט דֶער אֲרִיכוּת וֶועגְן דִי מַעֲלוֹת פוּן אָדָם הָרִאשׁוֹן אוּן וִוי בַּיי אִים אִיז גֶעוֶוען "הַכָּרַת מַעֲלַת עַצְמוֹ", אִיז דֶער אַלְטֶער רֶבִּי נִיט גֶעוֶוען אוֹיסְן צוּ שׁוֹלֵל זַיְין דִי הַנְהָגָה פוּן אָדָם הָרִאשׁוֹן, נָאר אַדְּרַבָּה - אַז, אַזוֹי דַארְף זַיְין בַּיי יֶעדְן אִידְן (מִצַּד דֶער נִיצוֹץ פוּן אָדָם הָרִאשׁוֹן שֶׁבּוֹ, כְּדִלְקַמָּן סְעִיף ז') - וּכְפִתְגָם הַיָּדוּעַ[כט]: "אַזוֹי וִוי מֶען דַארְף וִויסְן דִי חֶסְרוֹנוֹת, אַזוֹי דַארְף מֶען וִויסְן דִי אֵייגֶענֶע מַעֲלוֹת".

27. **This also explains why** – before giving this answer – **the Alter Rebbe remained in a state of *dveikus* for an extended time, despite the fact that the fundamental focus of his reply is found in the Torah's commentaries.**

28. *Shabbos Chol HaMoed Pesach* (*Sefer HaSichos 5700,* **p. 40**; p. 83 in English).

29. *Likkutei Dibburim,* **Vol. 4, p. 581a** (in English translation, Vol. 4, p. 91); **see** *HaYom Yom,* entry 26 Cheshvan, and *Sefer HaSichos 5687,* p. 114.

This teaches us how we must approach "recognizing our own humbleness." That awareness should not negate the recognition of one's positive qualities.[30] **Instead,** the two can coexist. **Though one is aware of his positive qualities, that recognition need not lead to haughtiness because he realizes** these potentials **were granted him** from Above. They **were not earned through his own efforts,** but instead **resulted from his inherent spiritual gifts and his ancestral merit.** The paradigm for this is **the humility of Moshe.**[31] Such humility can be achieved by every person, for **everyone possesses a spark from** the soul of **Moshe.**[32]

Furthermore, when a person recognizes his positive qualities, it is necessary that he possess an extreme drive toward humility, like Moshe, who was **"exceedingly humble, more than any person," as will be explained in sec. 9.**

Therefore, there is no contradiction. The oversized *alef* used with regard to Adam alludes to the genuinely **great powers he possessed, as explained above in sec. 4.** Simultaneously, **it alludes to the fact that he recognized his own superiority.** Although such awareness could lead to negative consequences, it is not necessarily a fault. On the contrary, **the recognition of one's own superior qualities is a path in Divine service mandated by the Torah. Indeed,** such awareness **is specifically associated with the Divine service of the righteous (*tzaddikim*), as will be explained in sec. 7.**

With his explanation, the Alter Rebbe **underscored the extent to which a person must be careful**

אוּן דֶערְפוּן גוּפָא קוּמְט אַרוֹיס דִי נַפְקָא מִינָהּ בַּנוֹגֵעַ דֶעם אוֹפֶן פוּן "הַכָּרַת שִׁפְלוּת עַצְמוֹ", אַז דָאס אִיז אִין אַן אוֹפֶן (וָואס אִיז נִיט שׁוֹלֵל "הַכָּרַת מַעֲלַת עַצְמוֹ"[כז], נָאר) אַז כָאטשׁ עֶר וֵייס מַעֲלַת עַצְמוֹ, נֶעמְט עֶר זִיךְ דֶערְמִיט נִיט אִיבֶּער, וָוִיסְנְדִיק אַז דָאס קוּמְט פוּן "גֶעשֶׁענְקְטֶע - נִיט פַארְדִינְטֶע בִּיגִיעַת עַצְמוֹ - מַעֲלוֹת הַנְּשָׁמָה וּזְכוּת אָבוֹת" (וְוִי דִי עֲנָוָה פוּן מֹשֶׁה רַבֵּינוּ[כח] - וָואס יֶעדֶערֶער הָאט אִין זִיךְ אַ נִיצוֹץ פוּן מֹשֶׁה[כט]).

[אוּן נָאכְמֶער: וְוִיבַּאלְד אַז בַּיי אִים אִיז דָא "הַכָּרַת מַעֲלַת עַצְמוֹ", פָּאדֶערְט זִיךְ אַ תְּנוּעָה פוּן שִׁפְלוּת בִּיז אִין דֶעם קָצֶה הַהֶפְכִּי, "עָנָו מְאֹד מִכֹּל הָאָדָם גו'", כְּדִלְקַמָּן סְעִיף ט].

אוּן דֶערְפַאר אִיז אוֹיךְ נִיט קֵיין סְתִירָה, אַז דֶער אַלֶף רַבְּתִי פוּן אָדָם הָרִאשׁוֹן אִיז מְרַמֵּז אוֹיךְ דֶעם אַז בַּיי אִים אִיז גֶעוֶוען "הַכָּרַת מַעֲלַת עַצְמוֹ", אוּן צוּזַאמֶען דֶערְמִיט וַוייַזְט עֶס אוֹיף זַייַן גוֹדֶל הַמַּעֲלָה (כַּנַּ"ל סְעִיף ד) - וַוייַל דֶער עִנְיָן פוּן "הַכָּרַת מַעֲלַת עַצְמוֹ" אִיז אַ סֵדֶר עֲבוֹדָה עַל פִּי תּוֹרָה, וְאַדְּרַבָּה - דָאס אִיז פַארְבּוּנְדְן מִיט עֲבוֹדַת הַצַּדִּיקִים דַּוְקָא (כְּדִלְקַמָּן סְעִיף ז);

אוּן דֶערְמִיט בְּרֶענְגְט עֶר אַרוֹיס וְוִי שְׁטַארְק מְ'דַארְף זַייַן אָפְּגֶעהִיט אִין

30. See also *Ibid.,* Vol. 3, p. 430a.

31. **The above can be connected with the fact that Moshe was "truly the embodiment of *chochmah* of *Atzilus*" (as related** by the Alter Rebbe **in the above narrative).** ***Chochmah*** also **has a *kli*** (receptacle), but – in contrast to the other *sefiros* whose *keilim* are characterized by *yeshus,* self-centered awareness of their own existence – **its *kli* is characterized by utter *bittul.*** Indeed, it **resembles the light and,** like the light, **can also be referred to as *chayoihi (Likkutei Torah, Bamidbar,* p. 87d; *Or HaTorah, Shmos,* Vol. 1, p. 150, *et al.*).**

For this reason, *chochmah* **is alluded to by the letter** *yud,* **for the** *yud* **has the form of a letter; it is not** merely **a calligraphical embellishment — thus, indicating that it relates to the realm of existence. Nevertheless, it is the smallest letter, "no more than a point" (*Iggeres HaTeshuvah,* ch. 4; see the lengthy explanation in *Likkutei Sichos,* Vol. 19, p. 418ff.).**

32. ***Tanya,*** **the beginning of ch. 42.**

33. ***Torah Or,*** **p. 6a; see *Sefer HaArachim Chabad, erech Adam HaRishon* (pp. 168-169) and the sources mentioned there.**

regarding his recognition of his superior qualities. Even one who truly possesses very great virtues – to the extent that the Torah of truth refers to him with an oversized *alef* – must guard against the possibility that undesirable results may come from the recognition of his positive qualities. Indeed, this caused even Adam to lapse and commit the Sin of the Tree of Knowledge, the source for all sins.

"הַכָּרַת מַעֲלַת עַצְמוֹ", אַז אֲפִילוּ אַזַא וָואס הָאט בֶּאֱמֶת גָאר גְרוֹיסֶע מַעֲלוֹת, בִּיז אַז תּוֹרַת אֱמֶת שְׁרַייבְּט אוֹיף אִים אַן אַלֶף רַבְּתִי, דַארְף עֶר זַיְין בַּאוָוארְנְט פוּן מֶעגְלִיכֶע נִיט גֶעוואוּנְשֶׁענֶע תּוֹצָאוֹת פוּן הַכָּרַת מַעֲלַת עַצְמוֹ, וַוייל אֲפִילוּ אָדָם הָרִאשׁוֹן אִיז דוּרְךְ דֶעם נִכְשָׁל גֶעוואָרְן בְּחֵטְא עֵץ הַדַּעַת, מְקוֹר כָּל הַחֲטָאִים.

A Never Ceasing Virtue

6. Since Adam – even his body – was G–d's handiwork, it is self–evident that (as he was created), he had no connection to evil,[33] for G–d is solely the source of goodness, as *Chassidus*[34] interprets the phrase,[35] "From the mouth of the Sublime One, evil will not emerge." Similarly, with regard to his surrounding environment, as is well known,[36] there was no intermingling of good and evil before the Sin of the Tree of Knowledge. The *kelipos* then existed as a separate realm, lower than the world at large.[37]

ו. וויבַאלְד אַז אָדָם הָרִאשׁוֹן אִיז (אוֹיךְ גוּפוֹ) גֶעוועֶן "יְצִיר כַּפָּיו שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא", אִיז פַארְשְׁטַאנְדִיק, אַז עֶר (מִצַּד הַבְּרִיאָה) הָאט נִיט גֶעהַאט קֵיין שַׁייכוּת צוּ עִנְיָנִים פוּן רַע[ל] (וְעַל דֶּרֶךְ דְּ"מִפִּי עֶלְיוֹן לֹא תֵצֵא הָרָעוֹת"[לא]). אוֹיךְ מִצַּד דֶער וועֶלְט אַרוּם - אִיז יָדוּעַ[לב], אַז קוֹדֶם הַחֵטְא אִיז נִיט גֶעוועֶן קֵיין תַּעֲרוּבֶת טוֹב וָרַע, וַוייל קְלִיפּוֹת זַיְינֶען גֶעוועֶן בַּאזוּנְדֶער, לְמַטָּה מִן הָעוֹלָם.

True, the Sin of the Tree of Knowledge brought about a descent for Adam (and the world at large). Nevertheless, since G–d's handiwork is eternal, it is evident that Adam's above–mentioned advantage is of eternal relevance and remains within his nature (at least in a hidden manner) even after the sin.

און אַף עַל פִּי אַז דוּרְכְן חֵטְא עֵץ הַדַּעַת אִיז גֶעוואָרְן אַ יְרִידָה אִין אִים (וּבְכָל הָעוֹלָם) - וויבַּאלְד אָבֶער אַז מַעֲשֵׂה יְדֵי הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא זַיְינֶען נִצְחִיִּים, אִיז פַארְשְׁטַאנְדִיק, אַז דִי מַעֲלָה הַנַּ"ל פוּן אָדָם הָרִאשׁוֹן אִיז אַן עִנְיָן נִצְחִי וָואס אִיז בַּיי אִים פַארְבְּלִיבְּן (בְּהֶעְלֵם עַל כָּל פָּנִים) אוֹיךְ לְאַחֲרֵי הַחֵטְא.

This concept is also alluded to in the wording of the Alter Rebbe, "With regard to Adam, the first man, whose recognition of his own greatness caused him to commit the Sin of the Tree of Knowledge, an oversized *alef* is used." On

[און אוֹיךְ דֶער עִנְיָן אִיז מְרוּמָּז אִין דֶעם לָשׁוֹן הַנַּ"ל פוּן אַלְטְן רֶבִּי'ן - "אָדָם הָרִאשׁוֹן וָואס דוּרְךְ הַכָּרַת מַעֲלַת עַצְמוֹ אִיז דוּרְכְגֶעפַאלְן בְּחֵטְא עֵץ הַדַּעַת שְׁטֵייט אָדָם מִיט אַן אַלֶף רַבְּתִי" -

34. *Toras Chayim*, *Bereishis,* pp. 33c, 155a, *et al.*

35. ***Eichah*** **3:38,** as interpreted by *Chassidus*.

36. ***Likkutei Torah*** **of the** ***Arizal,*** ***Parshas Bereishis, et al.***

37. Before the Sin of the Tree of Knowledge, there was a distinction between *kelipah* – the manifestation of the forces of evil – and material existence as a whole. *Kelipah* could be recognized as such. As a consequence of the sin, *kelipah* became interconnected and intertwined with material existence to the extent that it is impossible to distinguish between the two.

the surface, since the oversized *alef* used with regard to Adam reflects his level before the sin (as stated in sec. 4), it would seemingly **have been appropriate** for the Alter Rebbe **to have worded his statement in the opposite order, "Adam, the first man, is referred to with an oversized *alef.* Through recognizing his own greatness, he lapsed** and committed **the Sin of the Tree of Knowledge."**

By phrasing his statements as **he** did – mentioning the oversized *alef* at the end – the Alter Rebbe **alludes to the fact that even after Adam committed the Sin of the Tree of Knowledge, he** is still **referred to as Adam with an oversized *alef*** **(which, as above, alludes to his level before the sin,** indicating that even after the sin he retained his original qualities, albeit in a hidden manner).

דִּלְכְאוֹרָה, וויִבַּאלְד אַז דֶער אַלֶף רַבְּתִי פוּן אָדָם הָרִאשׁוֹן אִיז "בְּחִינַת אָדָם הָרִאשׁוֹן כְּמוֹ שֶׁהָיָה לִפְנֵי הַחֵטְא" (כַּנַּ"ל סְעִיף ד), הָאט עֶר דָאךְ גֶעדַארְפְט זָאגְן אִין אַ פַארְקֶערְטְן סֵדֶר: "אָדָם הָרִאשׁוֹן וָואס בַּיי אִים שְׁטֵייט אָדָם מִיט אַן אַלֶף רַבְּתִי אִיז דוּרְךְ הַכָּרַת מַעֲלַת עַצְמוֹ (דֶערְנָאךְ) דוּרְכְגֶעפַאלְן בְּחֵטְא עֵץ הַדַּעַת?"

נָאר דֶערְמִיט אִיז עֶר מְרַמֵּז, אַז אוֹיךְ נָאךְ דֶעם ווִי עֶר "אִיז דוּרְכְגֶעפַאלְן בְּחֵטְא עֵץ הַדַּעַת שְׁטֵייט אָדָם מִיט אַ אַלֶף רַבְּתִי" (וָואס אִיז "בְּחִינַת אָדָם הָרִאשׁוֹן כְּמוֹ שֶׁהָיָה לִפְנֵי הַחֵטְא", כַּנַּ"ל)].

A Spiritual Inheritance Possessed by Every Jew

7. The eternal dimension of Adam's positive qualities is reflected not only in his retention of them (at least in a hidden manner) even after the sin, but also **in that they were transmitted by him to every Jew until the end of time.**

As is well known,[38] **the Jews are referred to with the name *Adam,* "man," as our Sages say,**[39] **"You are referred to as 'man.'" "Every soul and spark within the Jewish people [contains] a portion of the soul of Adam, the first man."**[38] **Therefore, every Jew is endowed with (– at least in microcosm –) Adam's lofty positive qualities.**

(Moreover, every Jew possesses a resemblance even to Adam's **"wisdom that surpassed that of the ministering angels,"** as manifested through **his ability to name all the created beings** by recognizing **"the living soul"**[40] **that being possessed.**[41]

ז. דִי נִצְחִיוּת פוּן מַעֲלַת אָדָם הָרִאשׁוֹן אִיז נִיט נָאר אִין דֶעם וָואס עֶס אִיז פַארְבְּלִיבְּן (בְּהֶעְלֵם עַל כָּל פָּנִים) בַּיי אִים אוֹיךְ נָאכְן חֵטְא, נָאר וָואס פוּן אִים קוּמְט דָאס אָן צוּ יֶעדְן אִידְן עַד סוֹף כָּל הַדּוֹרוֹת,

וּכְיָדוּעַ[לג], אַז אִידְן וֶוערְן אָנְגֶערוּפְן עַל שֵׁם אָדָם - "אַתֶּם קְרוּיִין אָדָם"[לד] - דֶערְפַאר וָואס אִין יֶעדֶער "נְשָׁמָה וְנִיצוֹץ מִיִּשְׂרָאֵל" אִיז דָא אַ "חֵלֶק מִנִּשְׁמַת אָדָם הָרִאשׁוֹן"; אוּן דֶערְפַאר וֶוערְן אִיבֶּערְגֶעגֶעבְּן (עַל כָּל פָּנִים אַ מֵעֵין פוּן) דִי עִילוּיִים פוּן אָדָם הָרִאשׁוֹן צוּ יֶעדְן אִידְן

[בִּיז, אַז אוֹיךְ דָאס וָואס "חָכְמָתוֹ מְרֻבָּה מֵחָכְמַת מַלְאֲכֵי הַשָּׁרֵת" - אוּן דֶערְפַאר הָאט עֶר גֶעקֶענְט אָנְרוּפְן "שֵׁמוֹת" צוּ אַלֶע נִבְרָאִים לוֹיט דֶער "נֶפֶשׁ חַיָּה"[לה] פוּן יֶעדְן נִבְרָא[לו] - אִיז דָא

---

38. ***Likkutei Torah, Devarim,* p. 47b; see *Tanya, Iggeres HaKodesh,*** Epistle 7.

39. *Yevamos* 61a.

40. *Bereishis* 2:19.

41. **See *Or Torah* by the Maggid of Mezeritch, *Parshas Bereishis* (p. 4b ff.); *Likkutei Sichos,*** Vol. 15, p. 13 (translated in Vol. 1 of this series, p. 35ff.), **and the sources mentioned there.**

42. **The writings of the *Arizal***

Similarly, as explained in holy texts,[42] the names which parents give their children are, in microcosm, an expression of the spirit of prophecy. Parents are granted from Above the insight to call the child by a name that reflects the child's "living soul.")

Therefore, every Jew – regardless of his current situation – possesses a reflection of the level of Adam as he existed before the sin.[43] The difference is that, with regard to Adam, these virtues were also manifest from the standpoint of his body (for his body was also G-d's handiwork). For all others, these virtues are manifest (in a revealed manner[44]) only from the standpoint of their souls which are an "actual part of G-d from Above."[45]

For this reason, a soul has no connection to sin. (As the *Zohar*[46] comments on the verse,[47] "If a soul sins…," stating, "The Torah and the Holy One, blessed be He, ask in wonderment: 'How could a soul sin?'"[48] Even if a Jew stumbles in sin, Heaven forbid, his soul "remains faithful to Him, even at the time of sin."[49]

This is the inner meaning of the verse,[50] "Your people are all *tzaddikim*." Since there is a dimension of Adam (as he existed before the sin) within every Jew, each Jew's Divine service parallels that of *tzaddikim* despite the fact that he may previously have been involved in the direct opposite of that service. When a Jew observes the Torah and its *mitzvos*, as an expression

דוּגְמָתוֹ בַּא יֶעדְן אִידְן. ווִי עֶס שְׁטֵייט אִין סְפָרִים[לז], אַז דִי נֶעמֶען ווָאס עֶלְטֶערְן גִיבְּן זֵייעֶרֶע קִינְדֶער אִיז עֶס מִיט (מֵעֵין) רוּחַ הַקוֹדֶשׁ: מִלְמַעְלָה גִיט מֶען זֵיי דֶעם רַעְיוֹן צוּ אָנְרוּפְן דֶעם נָאמֶען ווָאס אִיז מַתְאִים צוּ דֶער "נֶפֶשׁ חַיָּה" פוּן דֶעם קִינְד].

און דֶערִיבֶּער אִיז פַּאַראַן בַּיי יֶעדְן אִידְן, אִין ווֶעלְכְן מַצָּב עֶר זָאל זִיךְ נָאר גֶעפִינֶען, פוּן בְּחִינַת אָדָם הָרִאשׁוֹן כְּמוֹ שֶׁהָיָה לִפְנֵי הַחֵטְא[לח]. דֶער חִילוּק אִיז נָאר, ווָאס בַּיי אָדָם הָרִאשׁוֹן אִיז דָאס גֶעווֶען אוֹיךְ מִצַד הַגוּף (ווִיבַּאלְד אַז (אוֹיךְ) גוּפוֹ אִיז יְצִיר כַּפָּיו שֶׁל הַקָדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא), און בְּכָל יִשְׂרָאֵל אִיז דָאס (בְּגָלוּי[לט]) נָאר מִצַד הַנְשָׁמָה, "חֵלֶק אֱלֹקַה מִמַעַל מַמָשׁ"[מ], ווָאס דֶערְפַאר אִיז דִי נְשָׁמָה נִיט שַׁיָיךְ צוּם עִנְיַן הַחֵטְא (ווִי עֶר זָאגְט אִין זֹהַר[מא] אוֹיפְן פָּסוּק[מב] "נֶפֶשׁ כִּי תֶחֱטָא" - "אוֹרַיְתָא וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא תַּוְהִין עֲלֵיהּ וְאָמְרֵי נֶפֶשׁ כִּי תֶחֱטָא וגו'" (בִּתְמִיָּה); און אוֹיךְ ווֶען אַ אִיד ווֶערְט נִכְשָׁל רַחֲמָנָא לִצְלָן אִין אַ חֵטְא, אִיז דִי נְשָׁמָה "גַם בִּשְׁעַת הַחֵטְא הָיְתָה בְּאָמְנָה אִתּוֹ"[מג]).

און דָאס אִיז דֶער פִּירוּשׁ הַפְּנִימִי אִין דֶעם פָּסוּק[מד] "וְעַמֵּךְ כֻּלָּם צַדִּיקִים": מִצַד בְּחִינַת אָדָם הָרִאשׁוֹן (כְּמוֹ שֶׁהָיָה לִפְנֵי הַחֵטְא) ווָאס אִיז דָא בַּיי יֶעדֶער אִידְן, אִיז זַיְין עֲבוֹדָה אִין אַ דַרְגָא פוּן צַדִיקִים. אֲפִילוּ ווֶען עֶר אִיז פְרִיעֶר גֶעווֶען אַרַיְינְגֶעטָאן אִין עִנְיָנִים פוּן הֵיפֶךְ כו'. און בְּשַׁעַת עֶר טוּט עִנְיָנִים פוּן תּוֹרָה וּמִצְוֹת, אִיז דָאס

(*Shaar HaGilgulim, Hakdamah* 23; see *Emek HaMelech, Shaar* 1, ch. 4), quoted in *Or Torah, loc. cit., et al.*

43. See also *Likkutei Sichos,* Vol. 17, p. 14, which develops similar concepts.

44. In a hidden manner, this also applies with regard to the body, for the choice of the Jewish people that stems from G-d's essence is manifest in the body.

See the extensive explanation in *Likkutei Sichos,* Vol. 17, pp. 345-346. In that source, the phrase (from *Yeshayahu* 60:21), "The work of My hands in which to take pride" is interpreted as referring to the body.

45. *Tanya,* the beginning of ch. 2.

46. *Zohar,* Vol. III, p. 16a; see also *ibid,* p. 13b.

47. *Vayikra* 5:1.

48. Although this is not the literal meaning of the Scriptural phrase, it could also be translated in that manner, because the Hebrew word *ki* has both these meanings.

49. *Tanya*, end of ch. 24.

50. *Yeshayahu, loc. cit.*

51. Cf. *Berachos* 34b.

of **the inner dimension of his soul, the attribute of Adam within him, he is not returning to G–d in *teshuvah;*** he is not **"one who was distant, but who was drawn close."**[51] **Instead, his Divine service resembles that of a *tzaddik* whose conduct was always virtuous,**[52] **never having any connection to evil and sin.**

(מִצַּד פְּנִימִיּוּת הַנְּשָׁמָה, בְּחִינַת אָדָם הָרִאשׁוֹן שֶׁבּוֹ) - נִיט אַ תְּנוּעָה פוּן תְּשׁוּבָה, רָחוֹק שֶׁנַּעֲשֶׂה קָרוֹב, נָאר אַן עֲבוֹדָה ווִי אַ צַדִּיק[מה] מֵעִיקָּרָא, וָואס הָאט לְכַתְּחִלָּה קֵיין שַׁיְּיכוּת נִיט צוּ רַע וְחֵטְא.

Since **every Jew possesses this positive quality, there is potential for every Jew to recognize his own positive virtues,** for we are not discussing a person with an egocentric outlook. On the contrary, **a *tzaddik* does not have a self–oriented identity. Instead, he is identified solely with holiness, a state that does not allow evil to take a foothold.** (**In contrast, even after he returns** to G–d, **a *baal teshuvah* must be continually on guard, watching carefully lest he return to his previous undesirable conduct.**[53])

און מִצַּד דֶעם עִילּוּי וָואס אִיז דָא בַּיי יֶעדֶער אִידְן, קֶען זַיְין בַּיי אִים דִי "הַכָּרַת מַעֲלַת עַצְמוֹ", וָוארוּם דִי מְצִיאוּת פוּן אַ צַדִּיק אִיז נִיט קֵיין אֵייגֶענֶע חַס וְשָׁלוֹם, נָאר אַ מְצִיאוּת דִּקְדוּשָּׁה, אִין וועֶלְכֶער סְ'אִיז נִיטָא קֵיין אֲחִיזָה צוּ לְעֻמַּת זֶה (נִיט ווִי אַ בַּעַל תְּשׁוּבָה, וָואס אוֹיךְ נָאךְ דֶער תְּשׁוּבָה דַארְף עֶר הָאבְּן אַ "שְׁמִירָה מְעֻלָּה שֶׁלֹּא יַחֲזוֹר לְסוּרוֹ"[מו]).

A person need not be inhibited by worry that adopting this approach to Divine service may lead to him becoming over-impressed by his positive qualities. **On the contrary, he must recognize his positive qualities. At times, it is** specifically **by** realizing his virtues and therefore being able to **"elevate his heart in the ways of G–d"**[54] – serving G-d with happiness and pride – **that one can overcome the hiddenness and concealment** of G–dliness **in this world.** The awareness of one's inner potential infuses **his Divine service with the power of holiness in a manner similar to the Divine service of the *tzaddikim*.**

וְאַדְּרַבָּה - עֶס דַארְף זַיְין הַכָּרַת מַעֲלַת עַצְמוֹ, בִּיז אַז לִפְעָמִים אִיז דָאס דֶער ווֶעג (דוּרְךְ "וַיִּגְבַּהּ לִבּוֹ בְּדַרְכֵי ה'"[מז]) ווִי אַזוֹי צוּ בַּיְיקוּמֶען דִי הַעְלָמוֹת וְהֶסְתֵּרִים פוּן עוֹלָם הַזֶּה - זַיְין עֲבוֹדָה אִיז מִיט אַ תּוֹקֶף דִּקְדוּשָּׁה, בְּדוּגְמָא צוּ עֲבוֹדַת הַצַּדִּיקִים.

The Need for Vigilance

8. At the same time, **caution** is necessary. **The awareness of one's positive qualities must be coupled with an awareness of one's** fundamental **humbleness. Otherwise, the recognition of one's positive qualities can cause one to descend and lapse** into

ח. אוֹיף דֶעם קוּמְט דִי בַּאווָארֶענִישׁ, אַז צוּזַאמֶען מִיט "הַכָּרַת מַעֲלַת עַצְמוֹ" דַארְף אוֹיךְ זַיְין "הַכָּרַת שִׁפְלוּת עַצְמוֹ", ווַיְיל אָן דֶעם קֶען דִי הַכָּרַת מַעֲלַת עַצְמוֹ גוֹרֵם זַיְין

---

52. See similar concepts explained in *Likkutei Sichos*, Vol. 15, pp. 245-246 (translated in vol. 1 of this series, p. 384).

53. *Likkutei Torah, Devarim* 9d. See also *Tanya*, *Iggeres HaTeshuvah,* end of ch. 11, which advises a *baal teshuvah,* "one's heart should not grow haughty, but instead to be humble in the presence of every person."

54. *II Divrei HaYomim* 17:6; see *Torah Or,* pp. 91b; 119c ff.; *Likkutei Torah, Bamidbar,* p. 15c, *et al.*

haughtiness that could lead to sin.

It is obvious that a person who is not righteous, whose natural tendencies still **possesses evil "in its full power and strength,"**[55] **must surely be careful with regard to** the potential drawbacks of **recognizing his own positive qualities.** Otherwise, **he may** fall prey to **the elemental *yeshus*** **(self–centered focus)** that stems **from the *yetzer hara.***

The Alter Rebbe was endeavoring to educate the *Tzemach Tzedek,* who was by nature a *tzaddik*[56] and would grow up to be a *nasi* (leader)[57] **among the Jewish people.** Accordingly, **he** felt that **even greater caution** was necessary. After all, **Adam was a *tzaddik* and, what is more, G–d's handiwork; seemingly, he had no connection to sin,** nor **was there a foothold for the powers of evil** within his personality. **Nevertheless, even in his instance, the awareness of his own positive qualities caused him to lapse and commit the Sin of the Tree of Knowledge. Certainly every** other ***tzaddik* must take precautions with regard to the recognition of his positive qualities.**[58]

חַס וְשָׁלוֹם צוּ אַ יְרִידָה וּנְפִילָה כו'.

דָאס אִיז אַ דָּבָר הַפָּשׁוּט, אַז אֵיינֶער וָואס אִיז נִיט קֵיין צַדִּיק, דֶער רַע[מח] אִיז בַּיי אִים בְּתָקְפּוֹ וּבִגְבוּרָתוֹ, דַארְף עֶר זִיכֶער זַיְין גֶעהִיט אִין דֶער תְּנוּעָה פוּן הַכָּרַת מַעֲלַת עַצְמוֹ, וַוייל עֶס קֶען זִיך אִין דֶעם אַרַיְינְכַאפְּן פְּשׁוּט'ע יֵשׁוּת פוּן דֶעם יֵצֶר הָרַע כו'.

בְּשַׁעַת דֶער אַלְטֶער רֶבִּי הָאט גֶעוָואלְט מְחַנֵּךְ זַיְין דֶעם צֶמַח־צֶדֶק - אַ צַדִּיק[מט], וָואס וֶועט אוֹיסְוָואקְסְן צוּ זַיְין אַ נָשִׂיא[נ] בְּיִשְׂרָאֵל - הָאט עֶר גֶעוָואלְט בַּאוָוארֶענֶען נָאךְ מֶער: וַוייבַּאלד אַז אֲפִילוּ אָדָם הָרִאשׁוֹן, אַ צַדִּיק אוּן דֶערצוּ יְצִיר כַּפָּיו שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא הָאט עֶר לִכְאוֹרָה קֵיין שַׁיְיכוּת נִיט גֶעהַאט צוּ חֵטְא אוּן ס'אִיז נִיט גֶעוֶוען קֵיין אָרְט פַאר אַן אֲחִיזָה לִלְעֻמַּת זֶה - אִיז פוּנְדֶעסְטְוֶועגְן, אוֹיךְ בַּיי אִים, הָאט דִי הַכָּרַת מַעֲלַת עַצְמוֹ גּוֹרֵם גֶעוֶוען צוּם דוּרְכְפַאלְן אִין חֵטְא עֵץ הַדַּעַת - אִיז אַוַדַּאי אַז יֶעדֶער צַדִּיק דַארְף זִיךְ בַּאוָוארֶענֶען אִין הַכָּרַת מַעֲלַת עַצְמוֹ[נא].

When to Go to the Extreme

9. On this basis, we can also understand why the Alter Rebbe elaborated when explaining Moshe's humility. (Not only did he explain that Moshe **was humble because he recognized that**

ט. דֶערְמִיט וֶועט מֶען אוֹיךְ פַארְשְׁטֵיין פַארְוָואס דֶער אַלְטֶער רֶבִּי הָאט גֶעזָאגְט דִי אֲרִיכוּת הַבֵּיאוּר בְּנוֹגֵעַ דֶער עֲנָוָה פוּן מֹשֶׁה (נוֹסָף דֶערְצוּ וָואס

---

55. See, *Tanya*, ch. 13, which explains that even when a person conducts himself in a completely righteous manner, it is possible that his animal soul, from which his evil tendencies stem, still retains its initial power and strength.

56. As our Sages comment (*Bava Basra* 16a), "You created *tzaddikim*." As the *Tikkunei Zohar* (Introduction 1:2) states, "Among the souls of the Jewish people are… *tzaddikim*," people with an inherent potential for righteous conduct. **Ultimately,** by conducting himself in a righteous manner, such a person **reveals this innate potential. (See *Tanya,* ch. 14).**

57. A leader **is obligated to conduct himself in** a manner bespeaking confidence and ease, as *Tehillim* 119:45 **states, "I will proceed at ease…."**

58. On this basis, we can explain the continuation of the story cited in footnote 1), that [after responding to the *Tzemach Tzedek*, **the Alter Rebbe recited a *maamar* of *Chassidus* on the verse (*Vayikra* 1:2), "When a man (*adam*) from** among **you will offer a sacrifice to G-d...." It is possible to say that this alludes to the concept that even** one on **the level of Adam (the first man, see *Rashi's* commentary to the verse;** see also *Likkutei Sichos,* Vol. 17, p. 13ff.) **must offer "from** among **you a sacrifice to G-d," i.e., that one must sacrifice** his own **soul** as it exists **on the earthly plane to G-d (*Likkutei Torah, Vayikra,* p. 2c.)**

his positive qualities had been endowed from Above, but the Alter Rebbe emphasized that Moshe compared himself to others. **He thought that, if another person had been granted these positive qualities, he would have certainly been better than him.**

This is necessary because a person granted such lofty qualities **must take precautions.** Since he adopts **a stance that reflects the power** that stems from **holiness and involves the recognition of his positive qualities,** it is possible **that *yeshus*** will **arise.** Hence, **the ordinary recognition of his own humbleness is not sufficient. Instead, he must go to the opposite extreme**[59] and manifest **absolute humility and self-nullification (*bittul).***

Genuine humility is demonstrated not only by seeking to emphasize one's own nothingness and insignificance, **but also by seeking to highlight the positive qualities which another person possesses.**

We see this in actual fact. There are people who are able to bring about *bittul* within themselves; moreover, they can even bear hearing **another person reduce their ego** to nothingness. **Even so, it is possible for the thought to enter their minds, "It's true, I'm nothing, but the other person is even more of a nothing than I am."**

To bring himself to the level **that he thinks about himself as nothing and views the other person as important requires** a very **different approach to Divine service, one that demands a** greater and **loftier degree of *bittul.***

Here as well, we see **the great humility of Moshe, who rectified the Sin of the Tree of Knowledge. (As is well known, when "Moshe re-**

עֶר אִיז גֶעוועֶן אַ עָנָו מִצַד זַיְין טְרַאכְטְן אַז זַיְינֶע מַעֲלוֹת זַיְינֶען גֶעשֶׁענְקְטֶע), אַז עֶר הָאט גֶעטְרַאכְט אַז אַ צְווֵייטֶער מִיט דִי זֶעלְבֶּע מַעֲלוֹת וָואלְט זִיכֶער גֶעוועֶן בֶּעסֶער פוּן אִים:

ווִיבַּאלְד אַז מֶען דַארְף בַּאווָארֶענֶען, אַז שְׁטֵייעֶנְדִיק אִין אַ תְּנוּעָה פוּן תּוֹקֶף דִּקְדוּשָּׁה וְהַכָּרַת מַעֲלַת עַצְמוֹ, זָאל זִיךְ אִין דֶעם נִיט אַרַיְינְמִישְׁן קֵיין יֵשׁוּת כו׳ - אִיז נִיט גֶענוּג אַז עֶס זָאל זַיְין סְתַּם הַכָּרַת שִׁפְלוּת עַצְמוֹ, נָאר עֶס מוּז זַיְין אִין דֶעם קָצֶה הַהָפְכִי[נב] - עֲנָוָה וּבִיטוּל בְּתַכְלִית;

אוּן דֶער בַּאווַיְיז אוֹיף אֱמֶת׳עֶר שִׁפְלוּת אִיז, ווֶען מְ׳זוּכְט נִיט נָאר דֶעם "נִיט" אִין זִיךְ, נָאר ווֶען מְ׳זוּכְט דִי מַעֲלוֹת אִין צְוֵוייטְן.

אוּן ווִי מְ׳זֶעט עֶס בְּמוּחָשׁ: עֶס זַיְינֶען פַאראַן אַזוֹינֶע וָואס קֶענֶען בַּיי זִיךְ פּוֹעֵל זַיְין דֶעם עִנְיַן הַבִּיטוּל, עֶר קֶען אֲפִילוּ פַארְטְרָאגְן ווֶען אַ צְווֵייטֶער אִיז אִים מְבַטֵל - אָבֶער דֶערְבַּיי כַאפְּט זִיךְ אַרַיְין אַ מַחֲשָׁבָה: אִיךְ בִּין טַאקֶע נִיט קֵיין מְצִיאוּת, אָבֶער יֶענֶער אִיז נָאךְ ווֵיינִיקֶער מְצִיאוּת פוּן מִיר ...

צוּ קֶענֶען בַּא זִיךְ פּוֹעֵל׳ן, אַז אַלֵיין אִיז מֶען גָאר נִיט, אוּן יֶענֶער אִיז אַ מְצִיאוּת, דָאס אִיז אַ בַּאזוּנְדֶער סֵדֶר עֲבוֹדָה, וָואס פָאדֶערְט אַ הֶעכֶערְן אוֹפֶן אוּן בִּיטוּל.

אוּן אוֹיךְ אִין דֶעם בַּאשְׁטֵייט גוֹדֶל הָעֲנָוָה פוּן מֹשֶׁה רַבֵּינוּ וָואס הָאט מְתַקֵן גֶעוועֶן דֶעם חֵטְא עֵץ הַדַעַת [כְּיָדוּעַ אַז בַּיי מַתַּן תּוֹרָה - ווֶען מֹשֶׁה קִבֵּל

---

59. See **the *Rambam's* statements** in his *Commentary to the Mishnah,* Introduction to *Avos, **Shemoneh Perakim,*** **ch. 4 and *Mishneh Torah, Hilchos Deos*** 2:2. **See also his statements (*ibid.* 2:3) with regard to humility and lowliness** (that this is one of the areas where one's conduct should be extreme. **"Hence, with regard to Moshe, our teacher, it is written** that he was **"exceedingly humble"). See the gloss of the *Lechem Mishneh* to *Hilchos Deos* 1:4, and the Alter Rebbe's *Shulchan Aruch, Orach Chayim* 155:1, 156:3.**

ceived the Torah at Sinai,"[60] the contamination from the Sin of the Tree of Knowledge ceased.[61]) Not only was Moshe humble, he was the direct opposite of *yeshus*: "exceedingly humble, more than any person on the face of the earth."[62] He compared himself with every Jew, in doing so coming to respect them, **thinking that "had that person been given his positive qualities… he would certainly have been better than him."**

תּוֹרָה מִסִּינַי[נג] - אִיז פָּסְקָה זוּהֲמָתָן פוּן חֵטְא עֵץ הַדַּעַת[נד]]. עֶר אִיז גֶעוֶוען (נִיט סְתַּם אַן עָנָו, נָאר דֶער קָצֶה הַהֶפְכִּי פוּן מְצִיאוּת -) "עָנָו מְאֹד מִכֹּל הָאָדָם אֲשֶׁר עַל פְּנֵי הָאֲדָמָה"[נה], עֶר הָאט זִיך פַארְמָאסְטְן מִיט יֶעדְן אִידְן, טְרַאכְטְנְדִיק, אַז "יֶענֶער וָואלְט גֶעהַאט זַיְינֶע . . מַעֲלוֹת . . וָואלְט יֶענֶער זִיכֶער זַיְין בֶּעסֶער פַאר אִים".

To Assume a Proactive Stance

10. This leads to **one of the practical lessons we can derive from this story. On one hand, every Jew must realize that he is endowed with a heritage of awesome potentials and must recognize his own positive qualities.** And that is extremely important. In this way, **when a *mitzvah* presents itself** he will not shy away, for recognizing the failings within **his own spiritual standing** might otherwise cause him to **protest, "Who am I? How can** a person like **me undertake this holy project?"[63]** Instead, he must realize **that he possesses within himself** an attribute that reflects **Adam as he existed before the sin.** That is his **present** standing. **Accordingly,** regardless of **his previous actions, at this moment, he must** – and has the potential to – **conduct himself as if he is utterly above any connection to sin.**

However, he must realize that all these awesome positive qualities are endowed to him from Above. **Were they to have been given to another person, that person could have possibly**

יו"ד. דָאס אִיז אוֹיךְ אֵיינֶע פוּן דִי הוֹרָאוֹת לְפוֹעַל וָואס מֶען דַארְף אַרוֹיסְנֶעמֶען פוּן דֶעם סִיפּוּר:

פוּן אֵיין זַיְיט דַארְף עֶר וִויסְן, אַז יֶעדֶער אִיד הָאט בִּירוּשָּׁה גֶעווַאלְדִיקֶע מַעֲלוֹת, אוּן עֶר מוּז מַכִּיר זַיְין מַעֲלַת עַצְמוֹ. בְּשַׁעַת עֶס קוּמְט צוּ אַ דְבַר מִצְוָה וכו', וְיָדַע אִינָשׁ בְּנַפְשֵׁיהּ מַעֲמָדוֹ וּמַצָּבוֹ הָרוּחְנִי, טַעְנֶה'ט עֶר: מִי אֲנִי וּמָה אֲנִי אַז אִיךְ זָאל זִיךְ אוּנְטֶערְנֶעמֶען דֶעם דָּבָר שֶׁבִּקְדוּשָּׁה? זָאגְט מֶען אִים, אַז בַּיי דִיר אִיז דָא אִיצְטֶער בְּחִינַת אָדָם הָרִאשׁוֹן כְּמוֹ שֶׁהָיָה לִפְנֵי הַחֵטְא, וּבְמֵילָא וָואס עֶס הָאט זִיךְ מִיט דִיר גֶעטָאן בִּיז אַהֶער - יֶעצְט דַארְפְסְטוּ זִיךְ פִירְן פּוּנְקְט ווִי דוּ וָואלְסְט גֶעוֶוען אִינְגַאנְצְן הֶעכֶער פוּן עִנְיַן הַחֲטָאִים.

לְאִידָךְ גִּיסָא דַארְף מֶען אָבֶער גֶעדֶענְקֶען, אַז דִי אַלֶע גֶעווַאלְדִיקֶע מַעֲלוֹת זַיְינֶען גֶעשֶׁענְקְטֶע, אוּן עֶס אִיז רֶעכְט, אַז אַ צְווֵייטֶער וָואלְט גֶעהַאט דִי

---

60. Cf. *Avos* 1:1.

61. ***Shabbos* 146a. On this basis, we can appreciate why the humility of Moshe is alluded to in the miniature *alef* of the word *vayikra* specifically. The indwelling of the Divine Presence within the Sanctuary was a sign that atonement was granted for the Sin of the Golden Calf (*Rashi,* in his commentary to *Shmos* 38:21 and *Vayikra* 9:23; see also** his commentary to ***Vayikra* 9:2, *et al.*). It was through the Sin of the Golden Calf that the contamination brought about by the Sin of the Tree of Knowledge returned (*Zohar,* Vol. I, p. 52b; Vol. II, p. 193b).**

62. **Not only was Moshe humble and lowly in his own eyes, he had – to quote the Alter Rebbe's wording in the story – "a broken and contrite heart."**

63. See *Likkutei Sichos,* Vol. 3, p. 804, Vol. 34, p. 201, *et al.,* where the Rebbe emphasizes how such misplaced humility can cause a person to despair and fail to perform Divine service that is actually within his capacity.

achieved more than he. Consequently, the recognition of his own positive qualities will not cause him to feel self–important. On the contrary, it will cause him to be humble in his own eyes.

This *bittul* enables him to reach true greatness, as it is said,[64] "He who is small is great." And this will lead to G–d "call[ing] to Moshe" – (to the attribute of Moshe each Jew possesses **in his soul), addressing him with endearment.[65] This, in turn, enables the Divine service of bringing sacrifices,** including **even the consummate expression** of this phase of Divine service **in the Third *Beis HaMikdash,* where "We will offer before You the sacrifices we are obligated… in accordance with the command of Your will."[66]** May this take place **in the immediate future.**

אַלֶע מַעֲלוֹת וואָלְט עֶר זַיְין בֶּעסֶער פַאר דִיר - וּבְמֵילָא אִיז דִי הַכָּרַת מַעֲלַת עַצְמוֹ נִיט גוֹרֵם צוּ אַ גֶעפִיל פוּן הַגְבָּהָה וכו', וְאַדְרַבָּה, דָאס מַאכְט אִים פַאר אַ "שָׁפָל בְּעֵינֵי עַצְמוֹ";

אוּן דורךְ דֶעם בִּיטוּל אִיז עֶר זוֹכֶה צוּ אֱמֶת'עֶ גְרוֹיסְקַיְיט - כְּמַאֲמָר[נו]: מַאן דְאִיהוּ זְעֵיר אִיהוּ רַב - אַז מְ'אִיז זוֹכֶה צוּ דֶעם "וַיִקְרָא אֶל מֹשֶׁה", דִי קְרִיאָה שֶׁל חִיבָּה[נז] צוּ בְּחִינַת מֹשֶׁה שֶׁבְּנַפְשׁוֹ, אוּן דָאס גִיט דֶעם כֹּחַ אוֹיף עֲבוֹדַת הַקָרְבָּנוֹת, בִּיז צוּ עֲבוֹדַת הַקָרְבָּנוֹת וִוי זִי וֶועט זַיְין בְּתַכְלִית הַשְׁלֵימוּת בְּבֵית הַמִקְדָשׁ הַשְׁלִישִׁי, "וְשָׁם נַעֲשֶׂה לְפָנֶיךָ אֶת קָרְבְּנוֹת חוֹבוֹתֵינוּ . . כְּמִצְוַת רְצוֹנֶךָ"[נח], בְּקָרוֹב מַמָּשׁ.

(משיחת י"ג ניסן תשכ"ו)

---

64. *Zohar,* Vol. I, p. 122b; Vol. III, p. 168a. Note also the *Panei'ach Raza, loc. cit.,* which states that the oversized *alef* used with regard to Adam actually refers to Moshe. Consult that source.

65. See *Toras Kohanim* and *Rashi* to that verse.

66. *Musaf* liturgy.

א) בסעודת היום שביעי של פסח ה'ש"ת (ספר השיחות ה'ש"ת ע' 68).

ב) על פי תנחומא צו יד. ויקרא רבה פ"ז, ג (בסופו). וראה כלי יקר ריש פרשתנו. ספר חסידים סי' תתשמ. כלבו סע"ד, הובא בש"ך לשו"ע יו"ד סרמ"ה סק"ח.

ג) ראה בראשית רבה (פכ"ד, ה) וקהלת רבה (פ"ג, יא (ב)) - "יציר כפי". אבות דרבי נתן ספ"א (ושם הובא תהלים קלט, ה).

ד) בראשית רבה פי"ז, ד. ושם נסמן.

ה) להעיר מתורה אור סוף פרשת משפטים: עיקר נקודת קליפת גסות הרוח שנעשה בטבע האדם בחטאו מעץ הדעת טוב ורע . . שרואה את עצמו ומכיר חסרונו או יודע שזה טוב לו. וידוע (ד"ה להבין ענין חטא אדם הראשון בספר המאמרים אתהלך לאזניא. ד"ה פדה בשלום עזר"ת. ובכמה מקומות) שענין חטא עץ הדעת היה שרצה ענין ההרגשה דוקא.

ה*) ראה לקו"ש חי"ג ע' 33 הערה 28 ובשולי הגליון שם. וצריך עיון.

ו) ראה גם כן ד"ה ויספו הענווים בה' (לאדמו"ר הזקן בסה"מ תקס"ב ע' נא). וראה הנסמן בהערה ח.

ז) בהעלותך יב, ג.

ח) ראה בארוכה - בענוה דמשה - לקו"ש חי"ג ע' 30 ואילך, ע' 37 ובהערות שם, ושם נסמן.

ט) להעיר מרמב"ם הלכות דעות פ"א ה"ד. ח' פרקים פ"ד.

י) דברי הימים בתחלתו.

יא) פירוש הרא"ש (על התורה), פענח רזא, מושב זקנים, תולדות יצחק (מהר"י קארו), צרור המור, כלי יקר, ש"ך על התורה - ריש פרשתנו.

יב) לבד בפענח רזא ותולדות יצחק. וראה הערה הבאה.

יג) מה שאין כן במפרשים שבהערה הקודמת שמבארים האל"ף רבתי דאדם הראשון למעליותא, כדלקמן בפנים סעיף ד.

יד) בבא בתרא קכג, א.

טו) ראה לקו"ש ח"ה ע' 281. ח"י ע' 26 ואילך.

טז) ראה שו"ע יו"ד סו"ס רמב.

יז) ראה על דרך הקבלה - זהר ורמ"ז ריש פרשתנו. ועוד. אור התורה פרשתנו (כרך ג) ע' תשכד ואילך. ד"ה ויקרא תרע"ח (ע' רלד) ותש"ה (פ"ג). ד"ה וידבר אלקים (הב') תרצ"ט. ובכמה מקומות.

יח) פענח רזא כאן. ועל דרך זה בתולדות יצחק. וראה זח"א רלט, א. ח"ג ש, א.

יט) ריש פרשתנו. וראה גם כן ד"ה ויקרא וד"ה וידבר הנ"ל.

כ) שם א, סע"ב. - ובד"ה ויקרא וד"ה וידבר הנ"ל, שאלף רבתי קאי על שלימות האדם שיהיה לעתיד לבא (שלמעלה מאדם הראשון קודם החטא).

כא) פקודי מ, לה.

כב) לקוטי תורה שם א, א.

כג) ראה גם כן אור התורה פרשתנו (כרך א) ע' ריט. זהר שם - הובא ונתבאר באור התורה פרשתנו (כרך ג) שם, וד"ה ויקרא וד"ה וידבר הנ"ל. לקוטי

תורה להאריז"ל ריש פרשתנו (הובא באור התורה שם סוף ע' תשכו. סוף ד"ה ויקרא הנ"ל). ולהעיר מפענח רזא כאן. ועוד.

כד) על פי המבואר בפנים יומתק זה שהוצרך אדמו"ר הזקן לדביקות למשך זמן - אף שתוכן התירוץ נמצא במפרשים, כנ"ל.

כה) שבת חול המועד פסח (ספר השיחות ה'ש"ת ע' 40).

כו) לקוטי דיבורים ח"ד תקפא, א. וראה היום יום ע' קז.

כז) ראה גם לקוטי דיבורים ח"ג תל, א.

כח) ויש לקשר זה עם הא דנשמת משה היא "חכמה דאצילות ממש" (כמובא בהסיפור שם), דבחכמה ישנו כלי אלא שהכלי הוא בבחינת ביטול בתכלית כמו האור עד שנקרא חיוהי (לקוטי תורה מטות פז, סע"ד. אור התורה וארא ע' קנ. ובכמה מקומות) - שלכן נרמזת באות יו"ד שיש לו צורת אות (לא "קוץ" וכיוצא בזה) - שמורה על ענין של מציאות - אלא שהיא אות הכי קטנה, "בחינת נקודה לבד" (אגרת התשובה פ"ד. וראה בארוכה לקו"ש חי"ט ע' 418 ואילך).

כט) תניא רפמ"ב.

ל) תורה אור ו, א. וראה בכל זה ספר הערכים-חב"ד ערך אדם הראשון (ע' קסח-ט), ושם נסמן.

לא) איכה ג, לח.

לב) לקוטי תורה להאריז"ל פרשת בראשית, ובכמה מקומות.

לג) לקוטי תורה נצבים מז, ב. וראה אגרת הקדש סי' ז.

לד) יבמות סא, רע"א.

לה) בראשית ב, יט.

לו) ראה אור תורה להרב המגיד פרשת בראשית (ד, סע"ב ואילך). לקו"ש חט"ו ע' 13, ושם נסמן.

לז) כתבי האריז"ל (שער הגלגולים הקדמה כג. וראה עמק המלך שער א' ספ"ד). הובא באור תורה שם. ועוד.

לח) ראה גם לקו"ש חי"ז ע' 14.

לט) ובהעלם גם מצד הגוף כן הוא, כי בחירת העצמות היא בהגוף דוקא (ראה בארוכה לקו"ש חי"ז ע' 345. וראה שם (ע' 346) ד"מעשה ידי להתפאר" קאי על הגוף).

מ) תניא רפ"ב.

מא) פרשתנו טז, א. וראה שם יג, ב.

מב) פרשתנו ה, א.

מג) תניא ספכ"ד.

מד) ישעי' ס, כא.

מה) ראה על דרך זה לקו"ש חט"ו ע' 245-6.

מו) לקוטי תורה ואתחנן ט, ד. וראה אגרת התשובה ספי"א: לבלתי רום לבבו ולהיות שפל רוח בפני כל האדם כו'.

מז) דברי הימים-ב יז, ו. תורה אור צא, ב. קיט, ג. ואילך. לקוטי תורה נשא טו, ג. ועוד.

מח) ראה תניא פי"ג.

מט) כמאמר חז"ל בראת צדיקים (בבא בתרא טז, א) וכדאיתא בתיקונים (בהקדמה א, ב) שיש בנשמות ישראל כו' צדיקים והוכיח סופו על תחלתו (ראה תניא פי"ד).

נ) שמוכרח להתנהג באופן דואתהלכה ברחבה.

נא) על פי זה יש לבאר גם כן המשך הסיפור שם, שאדמו"ר הזקן אמר מאמר חסידות על הפסוק אדם כי יקריב מכם קרבן לה' - דיש לומר שמרמז בזה, שגם בבחינת אדם (הראשון - ראה פירוש רש"י על הפסוק. לקו"ש חי"ז ע' 13 ואילך) צריך להיות "מכם קרבן לה", ש"יקריב את נפש האדם שלמטה לה" (לקוטי תורה פרשתנו ב, ג).

נב) על דרך מה שכתב הרמב"ם בשמונה פרקים פ"ד. הלכות דיעות פ"ב ה"ב. ולהעיר ממה שכתב שם ה"ג בנוגע לענוה ושפלות (ושם: לפיכך נאמר במשה רבינו עניו מאד). וראה לחם משנה שם פ"א ה"ד. שו"ע אדה"ז חאו"ח סקנ"ה סוס"א. קנו ס"ג.

נג) אבות בתחלתה.

נד) שבת קמו, א. - ועל פי זה יש לבאר זה שהעניוות דמשה נרמזה באל"ף זעירא דויקרא דוקא, כי השראת השכינה במשכן היא הסימן דנתכפר להם חטא העגל (פירוש רש"י ריש פרשת פקודי. שמיני ט, כג. וראה רש"י שם, ב. ועוד), אשר על ידי חטא העגל חזרה זוהמתן (דחטא עץ הדעת) - זח"א נב, ב. זח"ב קצג, ב.

נה) עד שהיה לא רק עניו ושפל בעיני עצמו, אלא - בלשון הסיפור - "אַ לב נשבר ונדכה".

נו) זח"א קכב, ב. ח"ג קסח, א. ולהעיר גם כן מפענח רזא כאן, דאל"ף רבתי דאדם הראשון קאי על משה, עיין שם.

נז) תורת כהנים ופירוש רש"י על הפסוק.

נח) נוסח תפלת מוסף.

SICHOS IN ENGLISH